

УДК 930.253(477.46)

Т. А. КЛИМЕНКО*

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ДЖЕРЕЛАМИ ФОРМУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ
В ДЕРЖАВНОМУ АРХІВІ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Розглянуто питання організації роботи з джерелами формування Національного архівного фонду в Державному архіві Черкаської області.

Ключові слова: архів; документ; Національний архівний фонд.

Одним із пріоритетів діяльності держархіву області є підвищення ефективності роботи з установами-джерелами формування Національного архівного фонду, забезпечення дієвого організаційно-методичного керівництва і контролю за діяльністю архівних підрозділів, експертних комісій та діловодних служб установ, організацій, підприємств області.

Із 2001р. на засіданнях колегії держархіву розглянуто 31 питання щодо формування НАФ; хід виконання ухвалених відповідних рішень перебуває на контролі.

Упродовж 2003–2011 рр. за поданнями держархіву області було видано 6 розпоряджень голови обласної державної адміністрації з питань, що належать до компетенції архіву. У 2005–2011 рр. на апаратних нарадах в обласній державній адміністрації були розглянуті питання “Про реалізацію державної політики у сфері архівної справи і діловодства”.

Велика за обсягом та складністю робота проведена у 2006 р. щодо складання списків установ-джерел формування НАФ. Упродовж березня–травня 2006 р. розроблено, схвалено ЕПК держархіву області та затверджено 8 списків заступником голови облдержадміністрації. Архівні відділи райдержадміністрацій і міських рад також завершили роботу з укладання Списків №№ 1, 2, 3.

Відділом формування НАФ та діловодства вивчається документний комплекс, що утворюється в установах, підприємствах, організаціях різних форм власності з метою внесення їх до Списків, а також виключення із них ліквідованих установ. Вивчення установ з метою внесення їх до Списків відбувається відповідно до розробленого відділом переліку питань; на підставі вивчення складається розширена довідка, яка подається на розгляд ЕПК держархіву області.

* *Клименко Тетяна Анатоліївна* – кандидат історичних наук, директор Державного архіву Черкаської області.

Для приймання документів на держзберігання від недержавних юридичних установ-джерел комплектування держархівом області розроблено договір про співробітництво між обома сторонами, що сприяє ефективній співпраці з організаціями різних форм власності.

Державним архівом Черкаської області щорічно виконуються планові завдання з комплектування всіма видами документів. Приймання управлінської документації здійснюється за річними планами, затвердженими директором держархіву області за погодженням із джерелами комплектування.

Планові завдання зі схвалення ЕПК держархіву області описів справ обласних установ щорічно перевиконуються. На підвищення рівня упорядкованості документів починаючи з 2003 р. вплинули наступні фактори: покращення фінансового стану обласних установ, що призвело до підвищення їх платоспроможності; плідна співпраця відділу формування НАФ та діловодства з установами та з приватними підприємцями, що проводять упорядкування документів, а також збільшення кількості осіб, що проводять упорядкування документів. Якість обробки документів перевіряється працівниками держархіву області безпосередньо в установах. Щорічно приватними підприємцями упорядковується близько 70 % від загальної кількості упорядкованих справ. Зростає кількість установ, які упорядковують документи власними силами завдяки методичній та практичній допомозі відділу формування НАФ та діловодства держархіву області.

Відповідно до річних, кварталних місячних та тижневих планів, які подаються до Черкаської облдержадміністрації, проводяться комплексні та контрольні, а за необхідністю і щорічні тематичні перевірки установ відділом формування НАФ та діловодства. Розроблено детальний план комплексного перевіряння стану роботи архівного підрозділу і організації діловодства, який затверджений директором держархіву області. Відповідно до плану відділом щорічно проводиться 25 комплексних та 25 контрольних перевірок. У період з 2001р. по 2011 р. проведено 265 комплексних, 257 контрольних та 17 тематичних перевірок.

Однією з дієвих форм контролю за роботою архівних підрозділів є запрошення на засідання ЕПК представників установ, організацій, підприємств для заслуховування їх звітів щодо виконання рекомендацій комплексних і контрольних перевірок роботи архівних підрозділів, роботи ЕК і організації документів у діловодстві; виконання рішень ЕПК; про стан упорядкування документів. Рішення ЕПК з рекомендаціями надаються керівникам всіх установ, що запрошувались на засідання. З 2001 р. по 2011 р. в роботі засідань ЕПК брали участь представники 102 обласних установ.

Відділом формування НАФ та діловодства, відповідно до планів, розроблених відділом та затверджених директором держархіву області,

щорічно проводяться інформаційно-консультативні семінари з працівниками діловодних служб і архівних підрозділів установ.

Держархівом області укладено договір про співпрацю з Черкаським державним центром науково-технічної і економічної інформації (ЦНТЕІ), завдяки якому працівники відділу формування НАФ та діловодства залучаються до участі у семінарах, що організовуються ЦНТЕІ, а також з Черкаським обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ, організацій, на яких навчаються керівники та відповідальні працівники установ-джерел формування НАФ, новостворених установ та установ, у діяльності яких не створюються документи НАФ. Упродовж 2001–2011 рр. працівники відділу формування НАФ та діловодства брали участь у 56 семінарах, що проводилися на базі інших установ для спеціалістів, відповідальних за ведення діловодства. Згідно з розпорядженням голови облдержадміністрації, директор держархіву області включена до складу лекторської групи при облдержадміністрації.

Відповідно до положень Основних правил роботи державних архівів України відділом формування НАФ та діловодства на всі установи заведено наглядові справи, контрольно-довідкові картотеки.

У 2002 р. держархівом області було розроблено та впроваджено електронну систему обліку роботи з установами: картотеку обліку роботи з установами; дані про стан архівної справи та діловодства в юридичних особах-джерелах формування НАФ, які передають документи до держархіву області; дані про комплексні, контрольні перевірки юридичних осіб-джерел формування НАФ, які передають документи до держархіву області; відомості про проведення паспортизації юридичних осіб-джерел формування НАФ, які передають документи до держархіву області.

Значних позитивних результатів досягнуто в ході обласного огляду-конкурсу стану роботи з архівними документами та діловодства в 60 загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах – джерелах комплектування архівних установ області, оголошеного спільним наказом Головного управління освіти і науки облдержадміністрації та держархіву області від 02.02.2006 № 38/10. У третині навчальних закладів поліпшилися умови зберігання архівних документів, погоджені номенклатури справ, положення про архівний підрозділ та ЕК. За підсумками огляду-конкурсу кращі навчальні заклади відзначені спільними грамотами та заохочувальними призами.

Експертно-перевірна комісія державного архіву області працює згідно з положенням, затвердженим наказом директора архіву, та затверджених піврічних планів роботи. До складу ЕПК входять 25 членів, у т.ч. 19 співробітників державного архіву області. Щорічно проводить-

ся до 24 засідань комісії, розглядається 57–85 питань. Так, упродовж 2002–2011 рр. на засіданнях ЕПК розглянуто 20 питань методичного характеру та 71 щодо внесення змін до Списків.

Перші чотири трудові архіви були створені на Черкащині ще в 2004 р. до видання розпорядження Президента України від 13 квітня 2005р. № 957 “Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України”. Нині їх налічується вже 68 – у т. ч. районні, міські, селищні та сільські. Створенню цих спеціалізованих архівних установ перешкоджає відсутність нормативної бази щодо їх існування, коштів для їх фінансування та приміщень.

Отже, упродовж останніх років держархів області наполегливо працює над усуненням існуючих проблем, насамперед домагається виділення додаткового приміщення з метою приймання на державне зберігання документів НАФ, що зберігаються в обласних установах понад встановлені терміни.

Триває робота над подальшим розширенням мережі трудових архівів. Значна увага приділяється основним напрямом роботи із вдосконалення діяльності служб діловодства та архівних підрозділів, налагоджується взаємодія з експертними комісіями, відбуваються перевірки стану кваліфікації працівників цих служб. Діяльність державного архіву області першочергово спрямована на виконання нормативно-методичних документів задля збереження, примноження й використання важливої складової частини вітчизняної і світової культурної спадщини.

Рассмотрены вопросы организации работы с источниками формирования Национального архивного фонда в Государственном архиве Черкасской области.

Ключевые слова: архив; документ; Национальный архивный фонд.

There is considered the organization process of working with sources of forming of National Archival Fond in the State Archives of Cherkasy Region in the article.

Keywords: the Archives; the document; the National Archival Fond.